

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Кафедра загальноправових та політичних наук

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Актуальні проблеми міжнародного права

Освітня програма: _____ Політологія _____

Спеціальність: _____ 052 Політологія _____

Галузь знань: _____ 05 Соціальні та поведінкові науки _____

Ступінь вищої освіти: _____ магістерський _____

Затверджено на засіданні кафедри
загальноправових та політичних наук

Протокол №12 від 10 липня 2020 р.

м. Запоріжжя, 2020 р.

• Загальна інформація	
Назва дисципліни	<i>Актуальні проблеми міжнародного</i>
Рівень вищої освіти	<i>другий (магістерський) рівень</i>
Викладач	<i>Астахов Дмитро Сергійович, кандидат юридичних наук, старший викладач</i>
Контактна інформація викладача	+380(61)7698626 kafedra_zpn@zpn.edu.ua , kafedrazpn@gmail.com
Час і місце проведення навчальної дисципліни	<i>Згідно з розкладом</i>
Обсяг дисципліни	<i>Кількість годин для денної форми – 90; кредитів – 3, розподіл годин (лекції – 14, семінарські – 14, самостійна робота – 60), індивідуальні завдання - 2 години, вид контролю – залік</i>
	<i>Кількість годин для заочної форми – 90; кредитів – 3, розподіл годин (лекції – 4, семінарські – 2, самостійна робота – 84), вид контролю – залік</i>
Консультації	<i>Згідно з графіком консультацій</i>
• Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни	
<p><i>Пререквізити навчальної дисципліни. Вивчення дисципліни «Актуальні проблеми міжнародного права» базується на знаннях, одержаних при вивченні гуманітарних і соціально-економічних дисциплінах.</i></p> <p><i>Постреквізити навчальної дисципліни. Здобуті здобувачем вищої освіти знання при вивченні дисципліни «Теорія систем і системний аналіз» є обов'язковими для таких складових подальшого навчання: «Сучасні теорії модернізації», «Сучасна зарубіжна політологія», переддипломна практик, кваліфікаційна дипломна робота.</i></p>	
• Характеристика навчальної дисципліни	
<p><i>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен отримати:</i></p> <p><u><i>загальні компетентності:</i></u></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>• здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</i> <i>• здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.</i> <i>• здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</i> <i>• здатність генерувати нові ідеї (креативність).</i> <i>• вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.</i> <i>• здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</i> <p><u><i>фахові компетентності:</i></u></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>• знання нормативної та позитивної політичної теорії, політичного аналізу, порівняльної та прикладної політології.</i> <i>• розуміння принципів функціонування та закономірностей розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, політичної поведінки, політичної культури та ідеології, світової політики та політики окремих країн та регіонів.</i> <i>• застосування політологічних понять, теорій і методів до аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей відповідно до певного історичного або сучасного контексту.</i> <i>• здатність використовувати широкий спектр політологічних теорій, концептів і методів для інтерпретації та змістовного аналізу політики</i> <i>• здатність конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати складні політологічні дослідження з використанням широкого кола прикладних методів, технологій та інструментарію аналізу.</i> <p><u><i>результати навчання:</i></u></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>➤ знати юридичну природу, характерні риси і специфіку міжнародного права;</i> <i>➤ розуміти систему міжнародного права в цілому і його основні галузі зокрема;</i> 	

- розуміти поняття, принципи, інститути, загальні теоретичні положення міжнародного права;
- знати основні концепції та досягнення науки міжнародного права;
- знати історію становлення, предмет та методи правового регулювання кожної окремої галузі, що вивчається в даному курсі;
- знати нормативно-правові акти, що складають першооснову конкретної галузі міжнародного права, відповідальні положення конвенцій, інших міжнародних договорів, нормативних актів, прецедентів, практику міжнародних судів та арбітражів у справах, пов'язаних з галузями міжнародного публічного права;
- знати перелік, структуру, компетенцію міжнародних органів та організацій, які забезпечують виконання норм вищезазначених галузей міжнародного права;
- розуміти загальні проблеми міжнародного життя і основні принципи спілкування між державами сучасності;
- розуміти проблеми і перспективи розвитку галузей міжнародного публічного права, що вивчаються у межах навчального курсу.

• Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Актуальні проблеми міжнародного права» є отримання знань про зміст та характерні риси міжнародного права, усіх його ключових галузей та інститутів. Вивчаються юридична природа, характерні риси, система і структура сучасного міжнародного публічного права, аналізуються інститути міжнародної правосуб'єктності, визнання, правонаступництва та відповідальності, характеризуються міжнародно-правовий статус території і населення. Вивчаючи окремі галузі міжнародного публічного права: право міжнародних договорів, зовнішніх зносин, міжнародних організацій, міжнародної безпеки, мирного вирішення міжнародних спорів, а також міжнародне гуманітарне, повітряне, космічне, кримінальне та атомне право. Значна увага приділяється загальним проблемам міжнародного життя і основним правилам спілкування між народами. Вивчається міжнародно-правова концепція України.

• Завдання вивчення дисципліни

вивчення загальнотеоретичних засад міжнародного права, аналізування міжнародних правових джерел, рішень міжнародних судових установ, законодавства України, визначення відповідних міжнародних інституційних механізмів тощо;

- формування самостійного мислення, навичок аналізу основ міжнародного права, порівняння та співставлення його з основами права Європейського Союзу, державного права зарубіжних країн;
- формування понятійного апарату, що використовується в межах міжнародного права, та вміння ним користуватися;
- поглиблення знань прикладного характеру щодо вирішення актуальних проблем міжнародного права;
- розвиток загальної політико-правової культури студента.

• Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль I.

**Актуальні міжнародно-правові проблеми сучасного світового співтовариства
Тема 1. Характеристика проблеми міжнародної правосуб'єктності**

Аналіз плюралістичної наукової думки щодо значення інституту міжнародної правосуб'єктності та його місця в системі сучасного міжнародного права. Особливості правосуб'єктності міжнародного співтовариства. Причини обмеження прав міжнародного співтовариства. Переваги і недоліки концепції виведення правосуб'єктності держави з її суверенітету. Генеза наукової думки щодо правосуб'єктності міжнародних організацій. Сутність міжнародної правосуб'єктності. Основні риси міжнародної правосуб'єктності. Характеристика особливостей міжнародної правосуб'єктності держави. Специфіка міжнародної правосуб'єктності міжнародних організацій. Проблема ототожнення міжнародного співтовариства і

міжнародної організації, що виступає від його імені. Поняття об'єктивної міжнародної правосуб'єктності ООН. Характеристика проблеми правонаступництва міжнародної правосуб'єктності міжнародних організацій. Характеристика особливих видів міжнародної правосуб'єктності

Тема 2. Співвідношення міжнародного правопорядку та сфери невід'ємних суверенних прав держави

Норми прав людини. Класифікація норм міжнародного права. Декларація прав людини. Юридична гарантія прав і свобод. Право на судовий захист. Захист прав людини. Політико-правовий зміст державного суверенітету в міжнародному праві. Реалізація державного суверенітету в умовах міжурядової інтеграції. Проблеми реалізації державного суверенітету в економічній та фінансовій сферах в умовах глобалізації і регіональної інтеграції.

Тема 3. Проблемні аспекти компетенції держави за межами її території

Законодавче забезпечення адміністративно-територіальної реформи в Україні. Ідея проведення адміністративно-територіальної реформи в Україні. Проект Закону України "Про територіальний устрій України". Концепцією реформування територіального устрою держави. Законодавче врегулювання питань адміністративно-територіального устрою. Територіальна компетенція інституцій.

Тема 4. Реалізація права народів на самовизначення. Проблемні аспекти деколонізації

Специфіка принципу права народів на самовизначення. Поняття права на деколонізацію. Генеза права народів на деколонізацію. Аналіз Хартії деколонізації. Особливості здійснення права народів на деколонізацію. Характеристика способів утворення нових держав. Поняття принципу права народів на самовизначення. Зміст принципу права народів на самовизначення. Характеристика процесу деколонізації. Сутність і значення декларації про надання незалежності колоніальним державам та народам. Поняття національно-визвольних рухів. Процес визнання національно-визвольних рухів. Аналіз практики втілення принципу виявлення думки населення в колоніальних кордонах.

Змістовний модуль II.

Характеристика проблемних аспектів окремих галузей сучасного міжнародного права

Тема 5. Характеристика деяких проблем права міжнародних договорів

Проблемні аспекти презумпції відкритості для багатосторонніх міжнародних договорів. Переваги і недоліки застережень. Наслідки застережень і заперечень проти них. Характеристика проблеми суттєвих порушень при укладенні міжнародних договорів. Сторони в міжнародному договорі. Поняття договірної держави. Характеристика стадій укладення міжнародного договору. Поняття "третьої держави". Характеристика права на участь у міжнародних договорах. Поняття абсолютної недійсності міжнародних договорів. Поняття відносної недійсності міжнародних договорів. Законність об'єкту міжнародного договору. Проблема подільності міжнародного договору.

Тема 6. Огляд актуальних проблем міжнародного кримінального права

Характеристика плюралістичної наукової думки щодо сутності міжнародного кримінального права. Наукова дискусія щодо класифікації міжнародних злочинів. Проблемні аспекти реалізації норм міжнародного кримінального права. Основні напрями міжнародно-правової боротьби з легалізацією доходів, здобутих злочинним шляхом.

Основні напрями боротьби з міжнародним тероризмом. Поняття міжнародного кримінального права. Джерела міжнародного кримінального права. Принципи міжнародного кримінального права. Поняття та функції Міжнародної організації кримінальної поліції (Інтерпол). Характеристика Конституції Міжнародної організації кримінальної поліції. Характеристика Конвенції ООН про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин. Вплив судових рішень на становлення і розвиток системи міжнародного кримінального права. Участь спеціалізованих установ ООН у боротьбі з міжнародною злочинністю

Тема 7. Характеристика проблемних аспектів міжнародного трудового права

Характеристика наукової дискусії щодо місця міжнародного трудового права в системі міжнародного права. Проблема міжнародно-правового захисту прав інвалідів на трудову інтеграцію. Проблемні аспекти міжнародно-правової охорони праці підлітків. Проблемні аспекти реалізації норм міжнародного трудового права. Поняття міжнародного трудового права. Генеза галузі міжнародного трудового права. Система джерел міжнародного трудового права. Характеристика соціальної функції міжнародного трудового права. Поняття міжнародного стандарту праці. Основні напрями впливу Міжнародної організації праці на захист прав трудящих. Структура Міжнародної організації праці. Співвідношення функцій МОП і ВТО.

Тема 8. Огляд актуальних проблем міжнародного космічного права

Проблемні аспекти формування галузевих принципів міжнародного космічного права. Особливості норм “космічних” міжнародних договорів. Проблемні аспекти сучасного правового статусу космічного простору. Міжнародне космічне право і комерціалізація сучасних космічних проектів. Міжнародно-правове регулювання проблеми техногенного забруднення космічного простору. Поняття міжнародного космічного права. Характеристика основних принципів міжнародного космічного права. Суб’єкти міжнародного космічного права. Міжнародно-правове визначення космічного простору. Міжнародно-правове визначення космічного об’єкта. Абсолютна відповідальність у міжнародному космічному праві. Солідарна відповідальність у міжнародному космічному праві. Сутність поняття “космічне сміття” в міжнародному космічному праві.

Тема 9. Характеристика деяких проблем міжнародного повітряного права

Поняття, принципи та джерела міжнародного повітряного права. Правовий режим польотів у національному повітряному просторі. Режим полетів над відкритим морем, міжнародними потоками та архіпелажними водами. Правовий режим міжнародних повітряних сполучень. Боротьба з актами незаконного втручання в діяльність цивільної авіації.

• План вивчення навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Форми організації навчання	Кількість годин для денної форми навчання	Кількість годин для заочної форми навчання
1	<i>Характеристика проблеми міжнародної правосуб’єктності</i>	<i>л / сем / срс</i>	<i>2 / 2 / 6</i>	<i>1 / 0 / 9</i>
2	<i>Співвідношення</i>	<i>л / сем / срс</i>	<i>2 / 2 / 7</i>	<i>1 / 0 / 9</i>

	<i>міжнародного правопорядку та сфери невід'ємних суверенних прав держави</i>			
3	<i>Проблемні аспекти компетенції держави за межами її території</i>	<i>л / сем / срс</i>	<i>2 / 2 / 6</i>	<i>1 / 0 / 9</i>
4	<i>Реалізація права народів на самовизначення. Проблемні аспекти деколонізації</i>	<i>л / сем / срс</i>	<i>2 / 2 / 6</i>	<i>0 / 0 / 9</i>
Модульний контроль				
5	<i>Характеристика деяких проблем права міжнародних договорів</i>	<i>л / сем / срс</i>	<i>2 / 2 / 7</i>	<i>1 / 0 / 8</i>
6	<i>Огляд актуальних проблем міжнародного кримінального права</i>	<i>л / сем / срс</i>	<i>2 / 2 / 7</i>	<i>1 / 0 / 10</i>
7	<i>Характеристика проблемних аспектів міжнародного трудоного права</i>	<i>л / сем / срс</i>	<i>2 / 2 / 7</i>	<i>0 / 0 / 10</i>
8	<i>Огляд актуальних проблем міжнародного космічного права</i>	<i>л / сем / срс</i>	<i>0 / 0 / 7</i>	<i>0 / 1 / 10</i>
9	<i>Характеристика деяких проблем міжнародного повітряного права</i>	<i>л / сем / срс</i>	<i>0 / 0 / 7</i>	<i>0 / 0 / 10</i>
Модульний контроль				
Підсумковий контроль		Залік		
• Самостійна робота				
<p><i>Самостійна робота – це вид розумової діяльності, за якої студент самостійно (без сторонньої допомоги) опрацьовує в кожному змістовному модулі перелік тем (на основі опрацювання інформаційних джерел веде пошук відповідей на актуальні питання, вирішує практичні питання, складає тести, вирішує задачу або ситуаційну вправу, виконує інші завдання на основі знань, отриманих з підручників, книг, лекцій, практичних занять). Головною метою самостійної роботи є формування самостійності суб'єкта, що вчиться, формування його вмінь, знань і навичок.</i></p> <p><i>Під час вивчення навчальної дисципліни «Теорія систем і системний аналіз» виокремлено такі види самостійного навчання студента:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1) відпрацювання тем лекцій та практичних занять, виконання практичних робіт;</i> <i>2) підготовка доповідей, презентація результатів власних досліджень та проекту;</i> <i>3) підготовка до модульного контролю та екзамену;</i> <i>4) робота з інформаційними джерелами та ін.</i> <p><i>Кожен із зазначених видів потребує від студентів наполегливої самостійної праці. Насамперед, потрібно, щоб кожен студент у процесі навчання дотримувався гігієни розумової праці. Викладач дисципліни на початку вивчення дисципліни проводить настановне заняття, особливо зі студентами, які оформили індивідуальний графік навчання.</i></p> <p><i>Здійснюється самостійна робота безпосередньо через зміст і методи всіх видів навчальних занять. Самостійна робота студентів є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у вільний від аудиторних навчальних занять час. Навчальний час,</i></p>				

відведений для самостійної роботи студентів, регламентується робочим навчальним планом.

Завдання до самостійної роботи мають унеможливити механічне заучування студентами фактичного матеріалу або поверхове знайомство з явищами та процесами. Для отримання позитивної оцінки студент повинен не просто продемонструвати володіння певним обсягом знань, а й уміти розв'язувати певні елементи наукових проблем, аналізувати та систематизувати отримані дані, знаходити оригінальні рішення на підставі самостійно здобутої інформації, формулювати й відстоювати власну точку зору. Йдеться, передусім, про самостійне опрацювання навчальної, наукової та довідкової літератури. Рекомендованим елементом цієї роботи студентів є ведення записів (допускається й електронний варіант або презентація). Такий підхід сприяє кращому засвоєнню фактичного матеріалу, дає можливість зберегти його в зручному для використання вигляді. Рівень виконання студентом самостійної роботи враховується при виставленні підсумкової оцінки за змістовими модулями навчальної дисципліни.

Студенти мають змогу отримати завдання та завантажити свої напрацювання в систему дистанційного навчання (moodle) НУ «Запорізька політехніка» (<https://moodle.zp.edu.ua/>).

Теми	Кількість годин для денної форми навчання	Кількість годин для заочної форми навчання
Тема 1. Характеристика проблеми міжнародної правосуб'єктності	6	9
Тема 2. Співвідношення міжнародного правопорядку та сфери невід'ємних суверенних прав держави	7	9
Тема 3. Проблемні аспекти компетенції держави за межами її території	6	9
Тема 4. Реалізація права народів на самовизначення. Проблемні аспекти деколонізації	6	9
Тема 5. Характеристика деяких проблем права міжнародних договорів	7	8
Тема 6. Огляд актуальних проблем міжнародного кримінального права	7	10
Тема 7. Характеристика проблемних аспектів міжнародного трудового права	7	10
Тема 8. Огляд актуальних проблем міжнародного космічного права	7	10
Тема 9. Характеристика деяких проблем міжнародного повітряного права	7	10
Разом	60	84

Консультативна допомога студенту надається у таких формах:

- особиста зустріч викладача і студента за графіком консультацій <https://zp.edu.ua/kafedra-zagalnopravovyyh-ta-politychnyh-nauk/>;
- листування за допомогою електронної пошти kafedra_zpn@zp.edu.ua;
- відеозустріч, аудіоспілкування або чат консультації (за графіком консультацій викладача).

• Система та критерії оцінювання курсу

Зведена таблиця набору балів за семестр

Бали за навчальний семестр	Розподіл балів за змістовними модулями	
Вид заняття	1 зміст. модуль (максимум балів)	2 зміст. модуль (максимум балів)

Поточний контроль	60	60
Модульний контроль (МК)	40	40
Всього по змістовним модулям 1 та 2	100	100
Всього за вивчення дисципліни	100 (3М1 + 3М2 / 2)	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
85-89	добре	
75-84		
70-74		
60-69	задовільно	
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

• Політика курсу

Політика відвідування аудиторних занять (особиста присутність студента). Відвідування занять є обов'язковим компонентом в системі вивчення курсу, набуття загальних та фахових компетентностей (відвідування лекцій та практичних занять). Самостійну роботу студент виконує у системі дистанційного навчання (<https://moodle.zp.edu.ua/>). За об'єктивних причин (наприклад, лікарняні, стажування, мобільність, індивідуальний графік, інше) аудиторні види занять та завдань також можуть бути трансформовані в систему дистанційного навчання.

Політика дедлайнів. Студент зобов'язаний дотримуватись крайніх термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання), до яких має бути виконано певне завдання. За наявності поважних причин (відповідно до інформації, яку надано деканатом) студент має право на складання індивідуального графіку вивчення окремих тем дисципліни.

Політика академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право та суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації; використання достовірної інформації з офіційних джерел у проектних завданнях.

Політика дотримання прав та обов'язків студентів. Права і обов'язки студентів відображено у п.7.5 Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Запорізька політехніка» (https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Polozhennia_pro_organizatsiyu_osvitnoho_protsesu.pdf).

Політика конфіденційності та захисту персональних даних. Обмін персональними даними між викладачем і студентом в межах вивчення дисципліни, їх використання відбувається на основі закону України «Про захист персональних даних» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>). Стаття 10, п. 3 «Використання персональних даних працівниками суб'єктів відносин, пов'язаних з персональними даними, повинно здійснюватися лише відповідно до їхніх професійних чи службових або трудових обов'язків. Ці працівники зобов'язані не допускати розголошення у будь-який спосіб

персональних даних, які їм було довірено або які стали відомі у зв'язку з виконанням професійних чи службових або трудових обов'язків, крім випадків, передбачених законом. Таке зобов'язання чинне після припинення ними діяльності, пов'язаної з персональними даними, крім випадків, установлених законом».